

PROF. DR. AHMET KILIÇBAY HOCAMIZ VE BAZI ANILAR

Prof. Dr. Mustafa E. ERKAL

Prof. Dr. Ahmet Kılıçbay Hocamız sayısı gün geçtikçe azalan hocaların hocası ünvanına layık zirvelerden birisidir. İktisat'la ilgilenen kim olursa olsun; muhakkak Kılıçbay Hoca'nın eserlerine başvurup faydalanmak durumundadır. Özellikle kitapları temel kaynak özelliğini korumaktadır. Kılıçbay Hoca, diğer değerli hocalarımız gibi İktisat Fakültesi'ni İktisat öğretiminde zirveye taşıyan hocalarımızdan birisidir. Eğer bugün İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni, fakülte doğuran fakülte olarak görüyorsak; bu süreçte ve bilimsel geleneğin meydana çıkmasında Kılıçbay gibi hocalarımızın katkıları büyük olmuştur.

Bilindiği gibi İktisat Fakültesi adını taşıyan bir başka fakülte ülkemizde mevcut değildir. Kendine has ismiyle Fakültemiz kuruluşundan bugüne çok değerli mezunlar vermiş bulunmaktadır. Bu mezunların iktisat bilgilerinin zenginleşmesinde ve şekillenmesinde Prof. Dr. Ahmet Kılıçbay'ın önemli bir payı olmuştur.

Kılıçbay Hoca'yla ilk tanışmamız , ilk asistanlık yıllarımda olmuştur. Rahmetli hocam ve kürsü başkanım Ord. Prof. Dr. Z.F. Fındıkoğlu, Fakülte'deki hocalarla görüşmemi, onların kıymetli görüşlerinden istifade etmemi hep tavsiye ederdi. Aslında Ord. Prof. Dr. Z.F. Fındıkoğlu, bizim sosyalleşmemizde, hoca ve meslektaş ilişkilerimizi geliştirmemizde rehber olmuş dev bir isimdir. Biz de bu faydalı tavsiyeye uymaya çalışarak zaman zaman hocalarımızı rahatsız etmişizdir. Benim Prof. Dr. Kılıçbay'la bu türlü bir temasım doktora tezimi hazırlarken olmuştu. "Bölgeler arası dengesizlik" konulu tezinin hazırlanmasında, Kılıçbay Hoca'yı zaman zaman ziyaret eder görüşlerini alırdım. Kendisinin bizi karşılayış şekli bizdeki ümitsizliği ortadan kaldırır ve kendi kendimize güveni sağlardı. Biraz dağınık kitapların arasında yer alan masasında bizi güler yüzle ve oldukça yumuşak bir üslupla karşılar, önce ne düşündüğümüzü yoklar ve daha sonra tavsiyelerde bulunurdu. Nitekim, doktora tezim sırasında bu örneklerle sürekli karşılaştım. Kendisi benim doktora tezi

jürimde de bulundu. Ord. Prof. Dr. Z.F. Fındıkoğlu, tezimin yöneticisiydi. Hocanın yanı sıra rahmetli Prof. Dr. Orhan Tuna, rahmetli Prof. Dr. Lütfü Güçer ve Prof. Dr. Mükerrerem Hiç de jürimde yer almışlardı. Aslında jüri sizin eserinizi görüşür ve tartışırken size ikinci bir tez hazırlama imkanını sunar. Tez sınavlarından insan birçok şey öğrenerek ve kendisini yenileyerek çıkar, ben de bu şansa sahip olmuştum. Daha sonra tezim 1972 yılında yayınlandığı zaman bundan büyük bir mutluluk duymuştum. Tezimin kitaptaki ismi, “Bölgelerarası Dengesizlik ve Doğu Anadolu” olmuştü.

Prof. Dr. Kılıçbay Hoca, bol ve kolay yazan bir ilim adamıdır. Bazen kağıt bulmakta zorlandığı zamanlarda boş kağıtları, eski bazı tez çalışmalarını da müsvette olarak kullandığı olmuştur. Hoca sadece Fakültede derslerine giren bir kimse değildi. Türkiye’nin değişik üniversitelerinde zaman zaman hocalık yapmış, davet edildiği konferanslarda görüşlerinden istifade ettirmiştir. Gerek konuşmacı, gerek oturma başkanı olduğu birçok oturumda dinleyiciyle kolay ilişki kurar ve salon hakimiyetini elinde tutardı. Açıklama ve örnekleriyle çok karmaşık gözükken konuları bile daha anlaşılır hale getirirdi.

Hocanın alışılmış ve dikkat çeken davranışlarından birisi de; sağ el parmağını gömlek yakasının arkasından ve içinden önüne doğru indirerek verdiği mesajdı. Böyle bir davranışın anlamı hoca tarafından konunun oldukça ciddiye alındığını gösterirdi. Tecrübesinden ve engin bilgisinden istifade etmeye doyamadığımız Prof. Dr. Kılıçbay’ın dersleri de zevkle dinlenirdi.

Hoca ile birkaç kere İstanbul Üniversitesi’nin Enez Kampı’nda birlikte olmuştuk. Enez Kampı’na ailece giderdik. Belirli bir dönem Prof. Dr. Necmettin Hacıminoğlu, Prof. Dr. Birol Emil, Prof. Dr. Ahmet Gökçen, Prof. Dr. Mertol Tulum, Prof. Dr. Ahmet Yörüük, Prof. Dr. Enis Öksüz, Prof. Dr. Tevfik Ertüzün de aileleriyle birlikte gelirlerdi. Kamp dönemlerinde verilen çay partileri ve yapılan sohbetleri hala zihinlerde tazeliğini korumaktadır. Hocamız bu sohbetlerde de etrafındakileri aydınlatmaya çalışır, dikkat çekici örnekler verir ve espriler yapardı. Genellikle bu çay partileri ve sohbetler, kampın motellerinin arkasındaki serin ve gölgelik alanda yapılırdı. O dönemlerde henüz 5 yaşında olan ve şimdi ise Fakültemizin Maliye Bölümü İşletme Anabilim Dalı’nda araştırma görevlisi olarak bulunan oğlum Zekeriya Emre Erkal, Hocanın bir ara şapkasını tutarak düşürmüştü. O tarihten itibaren ne zaman Sayın Kılıçbay beni görse, oğlum Zekeriya’yı sormaktan kendini alıkoyamazdı.

Doçentlik tezi için 1976 yılının Haziran ayından itibaren 6 ay süreyle Londra’da bulunmuştum. Hocamız ve Sayın Eşleri Londra’ya geleceklerini

bildirmek lütfunda bulunmuşlardı. Biz de kendisini büyük bir heyecanla ve zevkle havaalanında karşılamıştık. Daha sonra Hocayı ve eşlerini , kalacakları otele götürmüştüm. Hoca herhalde oteli pek beğenmemiş veya bizimle birlikte olmayı düşünmüş olacaklar ki, benim kaldığım evde kendilerini misafir etmek şerefine nail olduk. Burada güzel günler geçirmiştik. Kendilerine ikram için pişirmeye çalıştığım kuru fasulyenin 3 saatte pişmediğini görünce yemek listesini değiştirmiştik.

Hoca çok nazik ve ince düşünen bir özelliğe sahiptir. Londra'ya gelirken sık sık omzunda taşıdığı tarihi çantasında bana da bir hediye getirmek nezaketini göstermişti. Yurtdışında bu gibi jestlerin ne anlama geldiğini yurtdışında yaşayanlar ve bulunanlar daha iyi bilirler. Bundan çok mutlu olmuştuk.

Kılıçbay Hoca akademik hayatının önemli bir bölümünü yurtdışında geçirdi hatta bir dönem yurtdışında okuduğu için yurtdışındaki yabancı ilim çevreleriyle yakın bir teması vardı. Aslında Hocanın hayatı Dünyanın en önde gelen iktisat ve ekonometri zirveleriyle temas halinde geçmiştir. Bu temaslardan elde ettiği tecrübelerini çevresine aktarmaktan da büyük bir zevk duyduğuna inanıyorum.

Hoca için bir armağan çıkarılacağını duyduğumda büyük bir sevinç ve heyecan duydum. İktisat Fakültesi'nin vefalı ve kadirşinas yönetimine, başta Sayın Dekanımız Prof. Dr. Mithat Z. Dinçer ve Ekonometri Bölümü Başkanı Prof. Dr. Ahmet M. Gökçen olmak üzere , böyle bir armağanın çıkarılmasına ön ayak olan ve karara katılan Fakülte Kurulumuzun değerli üyelerine ne kadar teşekkür etsek azdır. Bu gelenek sürdürülmelidir. Nitekim, diğer hocalarımız için de çıkarılmış ve ileride çıkarılacak olan armağanlar bizi son derece mutlu etmekte ve mensubu olmakla iftihar ettiğimiz Fakültemize daha da bağlamaktadır. Biz bu geleneği ayrıca yine Fakülte yayınıımız olan Sosyoloji Konferansları süreli yayınıımızda da sürdürmekteyiz.

Prof. Dr. Ahmet Kılıçbay Hocamıza Allah'tan sağlıklı bir ömür ve hayırlı günler dilerim.